

Iskolai lemorzsolódás a számok tükrében

Lengyel Judit
osztályvezető

Oktatási Hivatal

Köznevelési Nyilvántartási Főosztály

Köznevelési Információs Rendszerek Osztálya

Oktatáspolitikai ajánlások – EU 2020 stratégia

Európai Tanács, 2010. június

Cél: versenyképesség és foglalkoztatás növelése

Az oktatást közvetve és közvetlenül érintő számszerűsített célkitűzések:

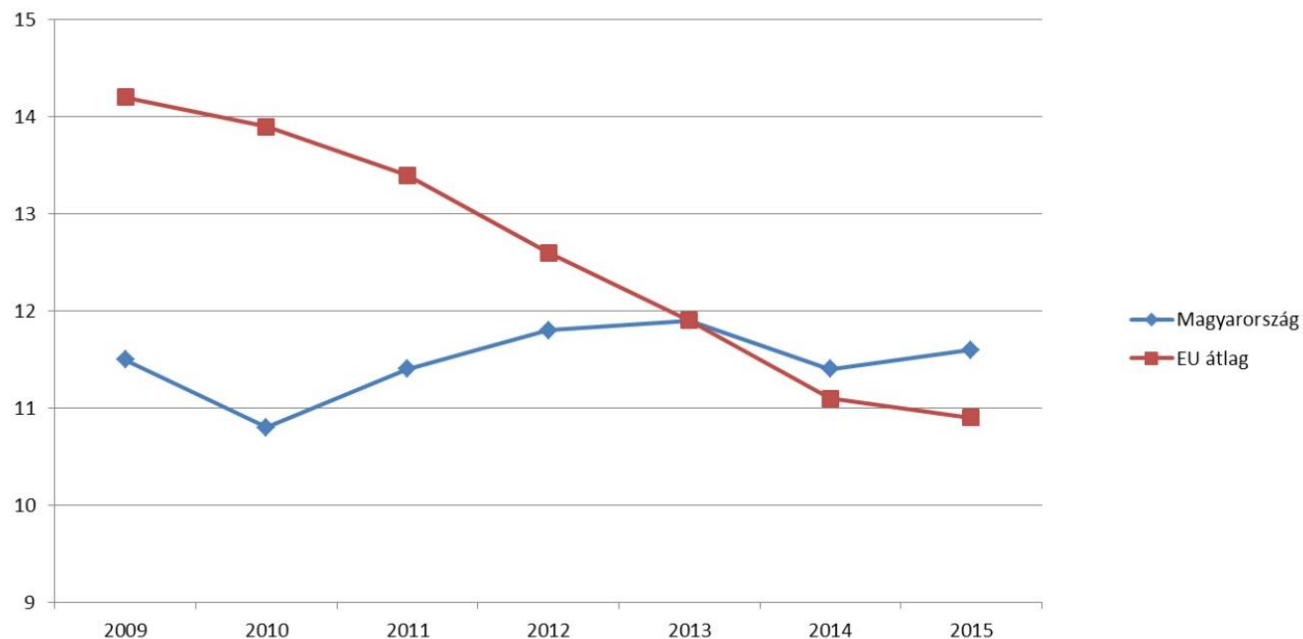
- a **szegénységben** vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának **csökkentése** 20 millióval;
- a 20-64 korú népesség **foglalkoztatási szintjének** emelése (69%-ról 75%-ra);
- a **képzettségi szint** javítása: a korai iskolaelhagyás arányának 10% alá csökkentése, továbbá a 30-34 éves korcsoportban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése 40%-ra).

A jelzőrendszer bevezetésének okai

- Európai Unió Oktatási Tanácsának ajánlása (2011.)
  - a korai iskolaelhagyást előidéző társadalmi és oktatási tényezők azonosítása;
  - a leginkább veszélyeztetett célcsoportok tanulási pályájának folyamatos figyelemmel kísérése;
  - a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése céljából korai jelzőrendszer kiépítése

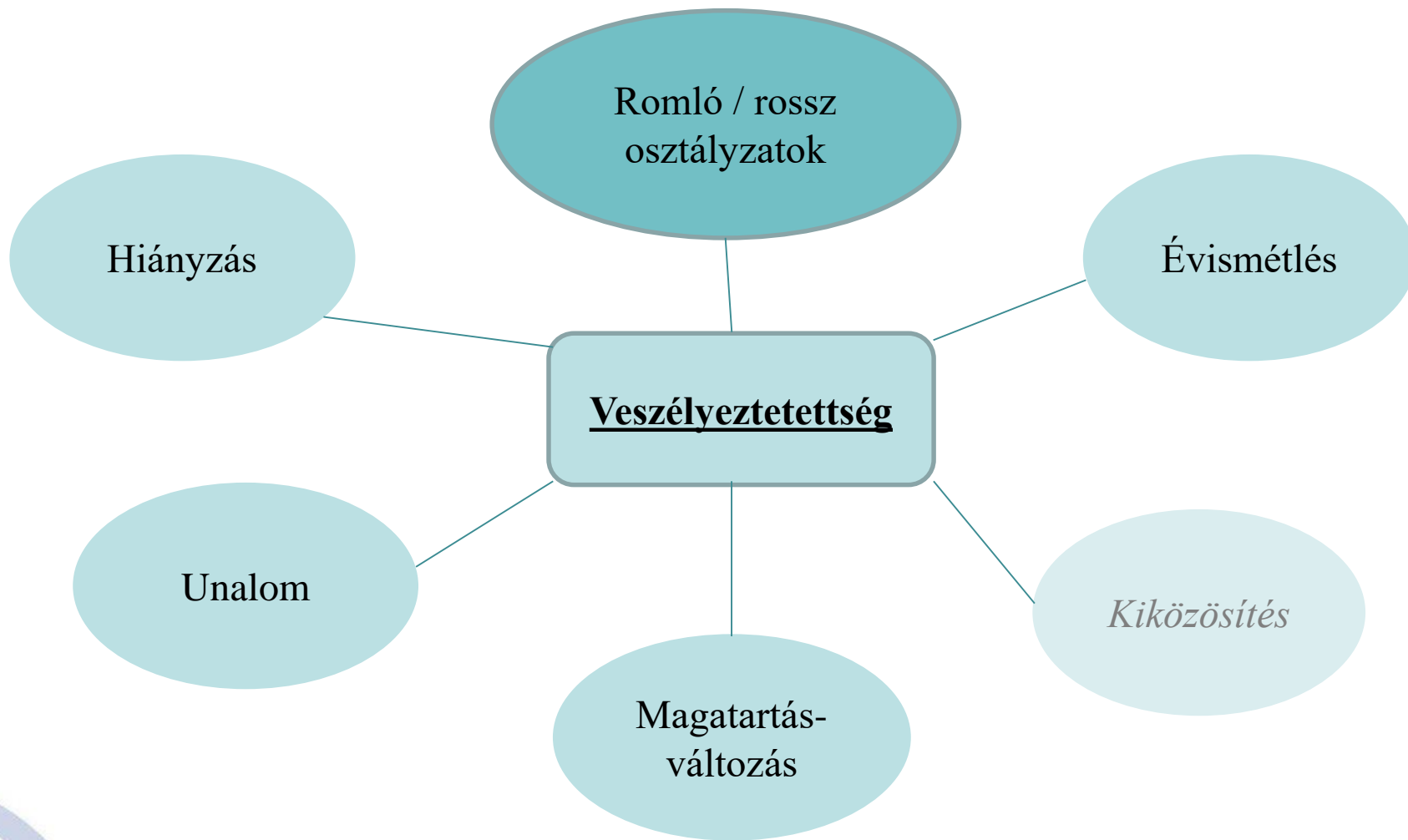
→ Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia
- Köznevelési rendszer eredményességi mutatói
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 2016.
december 31-ig teljesítendő ex-ante feltétele

A végzettség nélküli iskolaelhagyás alakulása

Forrás: KHS Munkaerő felmérés; Eurostat LFS 2016.

Korai iskolaelhagyók: a 18-24 éves korosztályban alsó középfokú végzettséggel nem rendelkezők aránya, akik az adatfelvételt megelőző 4 hétben nem vettek részt képzésben. Alsó középfokú végzettségnek tekinthető a 2011-es ISCED 2 szintje (2014-től használatos), az 1997-es ISCED 3 A, B szintje.

Jogszabályi háttér

A lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók pedagógiai támogatása céljából a tanulói előrehaladás iskolai szintű nyomon követését szolgáló informatikai rendszer.

Jogszabályok

a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény

4. § 37. Lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló: az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.

a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet

26/A. § (2) A nevelési-oktatási intézmény a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók létszámát a 44/J. §-ban foglalt adatok szerint összesítve, valamint az alkalmazott intézkedéseket feladatellátási helyenként összesített formában, évfolyamonkénti és tantárgyankénti bontásban az adott tanév első félévére vonatkozóan február 10-éig és az adott tanév második félévére vonatkozóan június 30-áig továbbítja a pedagógiai-szakmai szolgáltatást végző Hivatal számára.

44/J. § (1) A támogató rendszer nevelési-oktatási intézményenként, telephelyenként és évfolyamonként az iskolai nevelés-oktatás ötödik-tizenkettedik évfolyamán, és a Szakképzési Hídprogramban a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók vonatkozásában a (2) bekezdésben meghatározott statisztikai adatokat tartalmazza.

Az informatikai rendszer fő funkciói

- Adminisztrációs-adatgyűjtő funkciók:
  - a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóakra vonatkozó statisztikai adatok
    - Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának nyitóadatai [a03t01]
    - Az adatszolgáltatási időszak félévének értékelésénél, minősítésénél egy vagy több tantárgyból elégtelen (1) osztályzatot kapott [a03t02]
    - Az adott tanítási évben évisméltésre kötelezett [a03t03]
  - a korai iskolaelhagyás megelőzését célzó intézményi tevékenységek.

- Pedagógiai-szakmai munkát támogató tájékoztató funkciók:
  - korábbi adatszolgáltatások adatai;
  - KIR-STAT adatok;
  - OKM adatok;
  - szakmai szolgáltatások;
  - kimutatások;
  - lekérdezések.

[a03t01] adattábla – Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának nyitóadatai

Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók száma összesen, ebből

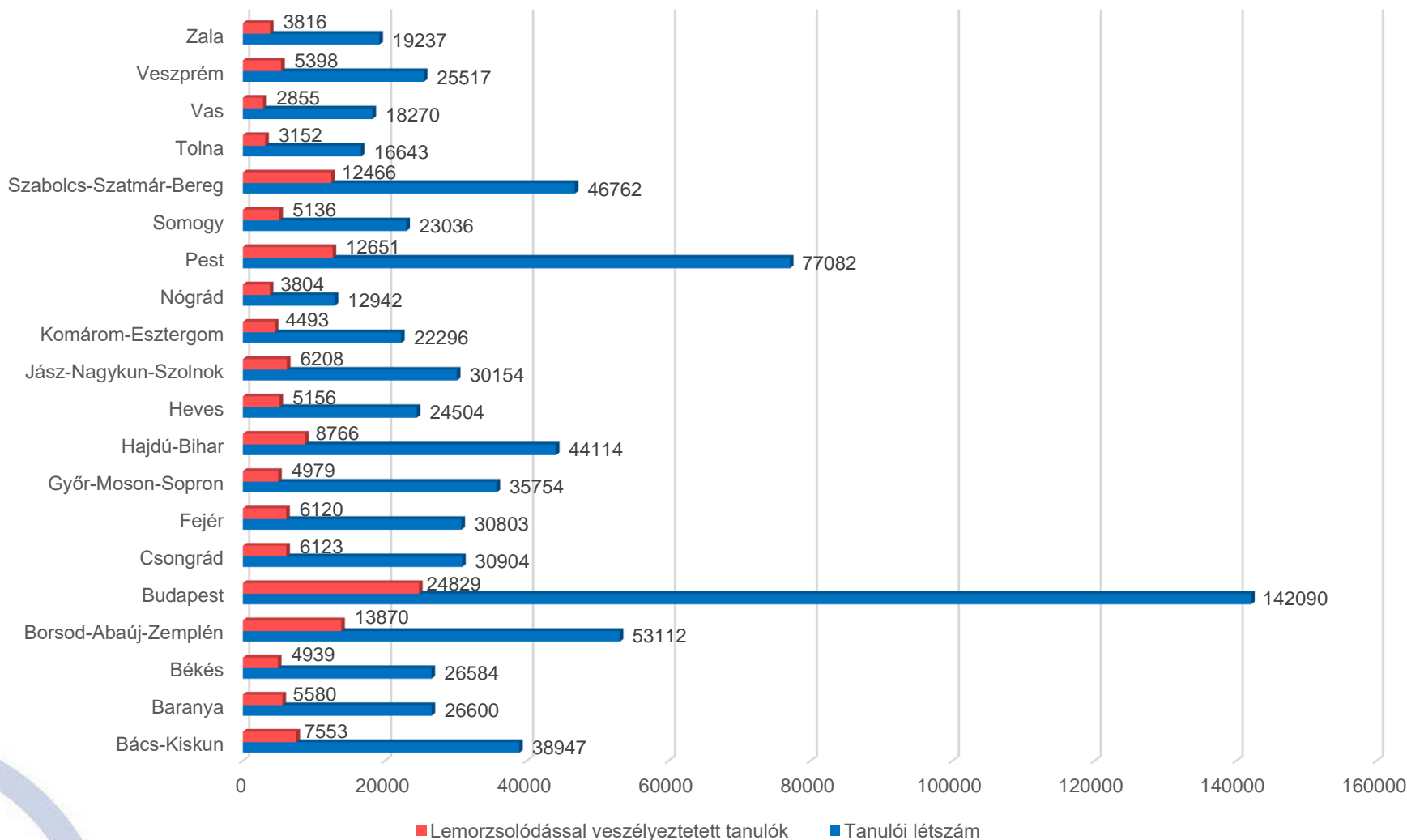
- leány
- a félév értékelésénél, minősítésénél a tanuló egy tizedesjegyig számított tanulmányi átlageredménye (a magatartás és szorgalom értékelését, minősítését nem beleszámítva) nem éri el a közepes (3) szintet ha az alapfokú nevelés-oktatásban vesz részt, és a 2,5 szintet, amennyiben a közép fokú nevelés-oktatásban vesz részt
- a félév értékelésénél, minősítésénél a tanuló egy tizedesjegyig számított tanulmányi átlaga (a magatartás és szorgalom értékelését, minősítését nem beleszámítva) egy félév alatt 1,1 mértékben romlott
- a félév értékelésénél, minősítésénél egy vagy több tantárgyból elégtelen (1) osztályzatot kapott tanulók száma
- a félév magatartásának értékelésénél, minősítésénél rossz (2) minősítést kapott tanulók száma
- a félév szorgalmának értékelésénél, minősítésénél hanyag (2) minősítést kapott tanulók száma
- az adott tanítási évben évisméltásra kötelezett tanulók száma
- a félévben a tanuló 50 órát elérő igazolatlan hiányzással rendelkező tanulók száma
- a félévben szülői kérésre magántanulóvá vált tanulók száma
- a félévben szülői kérésre a tanuló magántanulóvá minősítése folyamatban van
- a félévben menekült, oltalmazott, menedékes tanulók száma
- a félévben veszélyeztetetté vált tanulók száma
- a félévben ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett tanulók száma
- kettő feltétel teljesülése esetén lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók száma, ebből
  - a félévben 100 órát elérő igazolt hiányzással rendelkező tanulók száma
  - kiemelt figyelmet igénylő tanulók száma (a kiemelten tehetséges tanulók kivételével)
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók száma
  - alapfokú oktatásban a 16. életévét betöltött tanulók száma
  - közép fokú oktatásba 16. életévének betöltését követően belépett tanulók száma

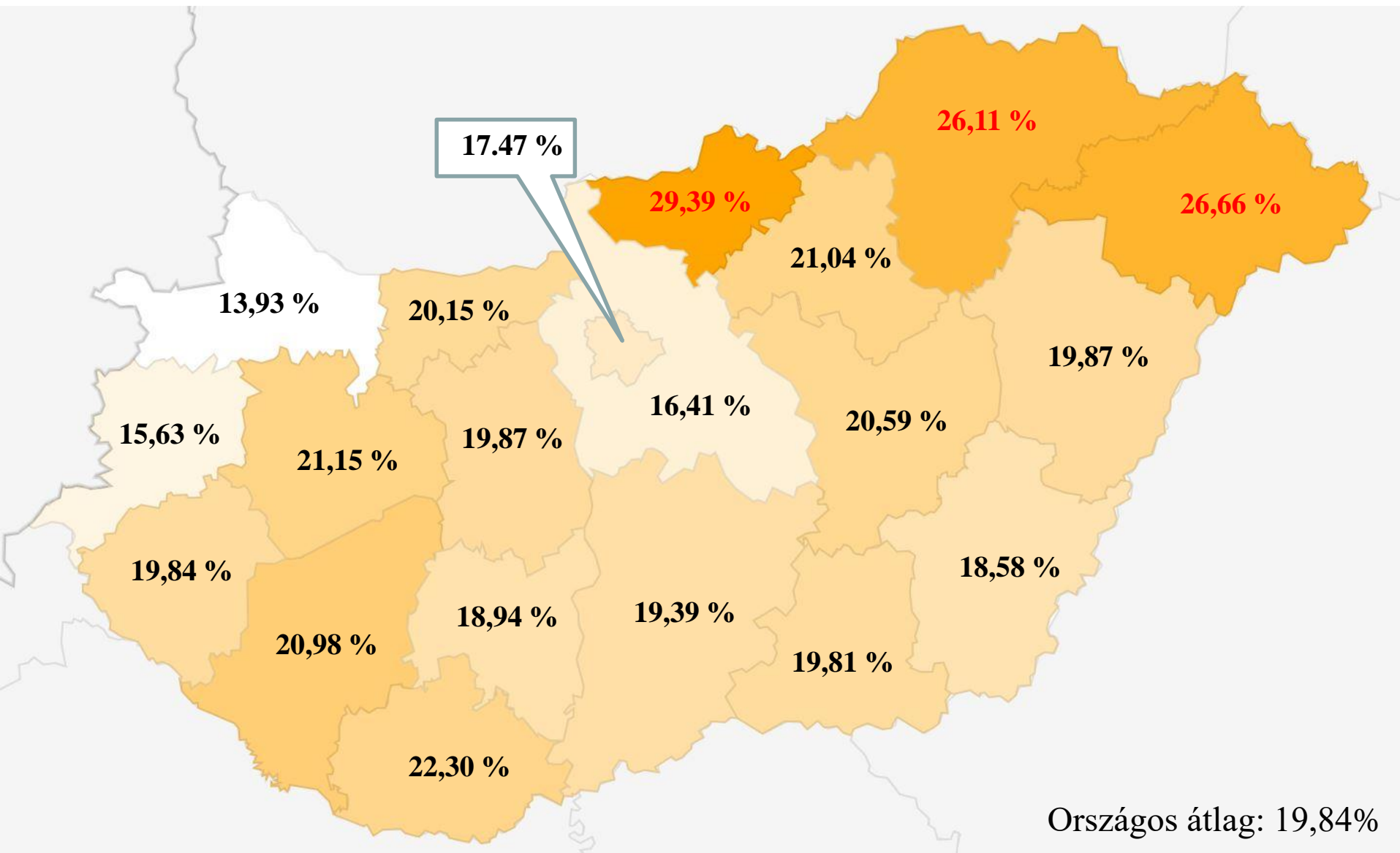
Az első adatszolgáltatási időszak

- Az adatszolgáltatási időszak: 2017. január 23. és 2017. február 10. között
- Az adatszolgáltatásban érintettek: összesen **2 789** db köznevelési intézmény **3 902** db feladatellátási helye (**7 514 db** statisztikai feladatellátási helye)
- Az érintett intézményfenntartók száma: 450 db intézményfenntartó
- Az összes tanulói létszám az érintett feladatellátási helyen: 745 351 fő, amiből az adatszolgáltatás során megjelölt veszélyeztetettek száma: 147 894 fő

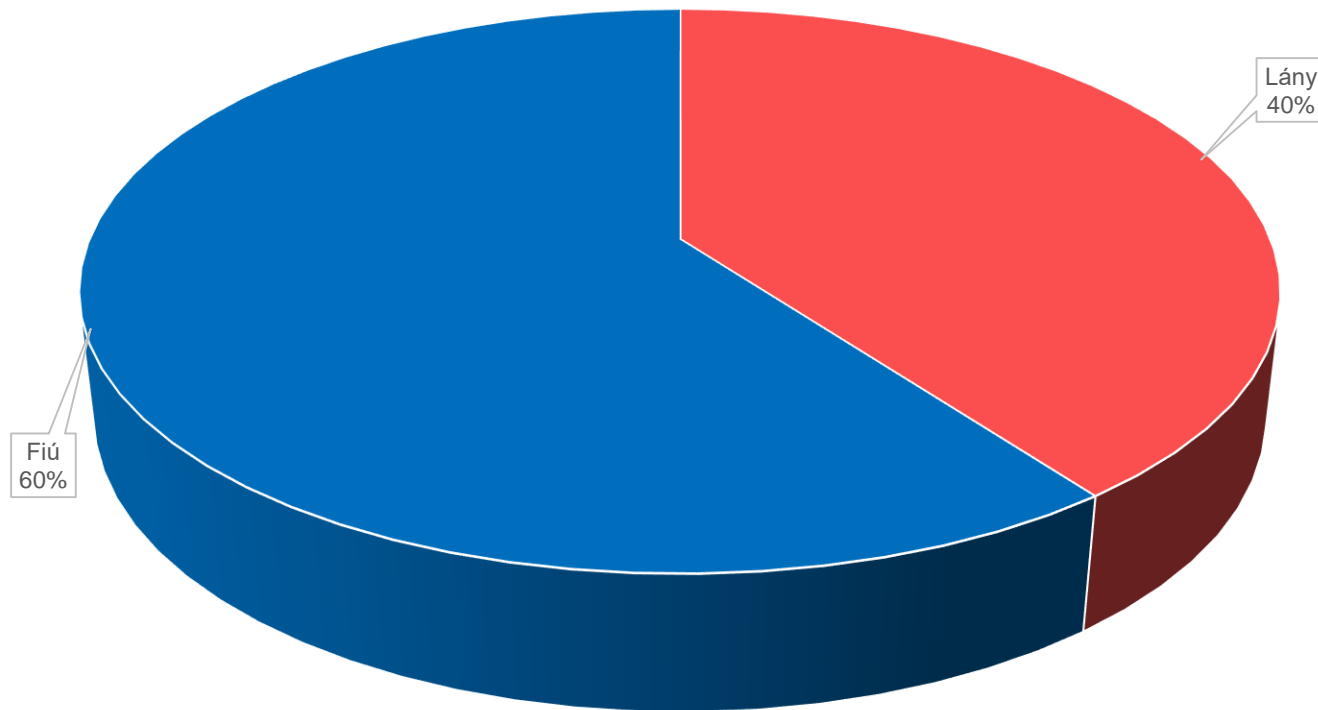
A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának és a tanulói létszám alakulása megyénként

A veszélyeztetett tanulók arányának megoszlása megyénként

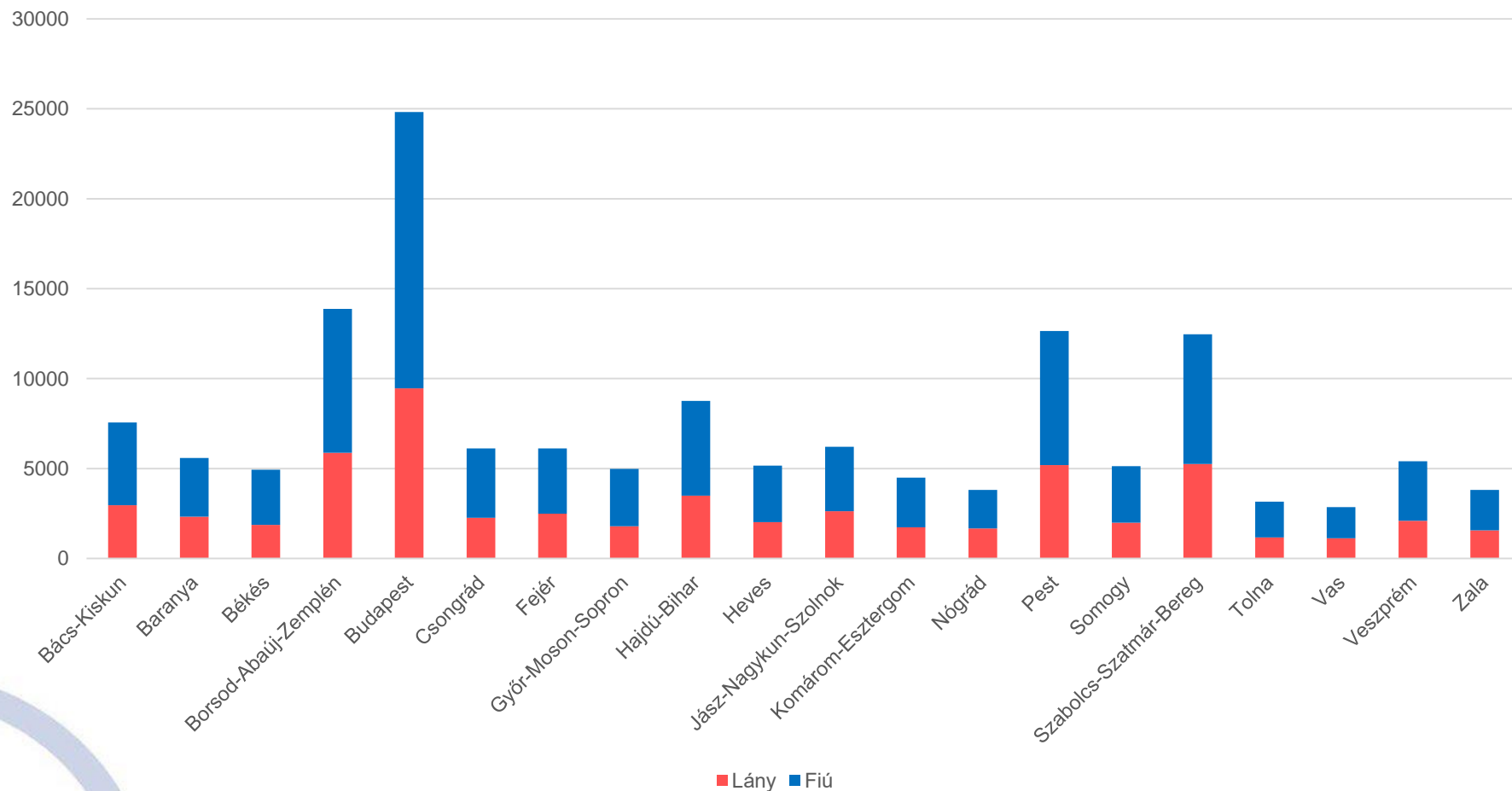

A veszélyeztetett tanulók megoszlása nemenként

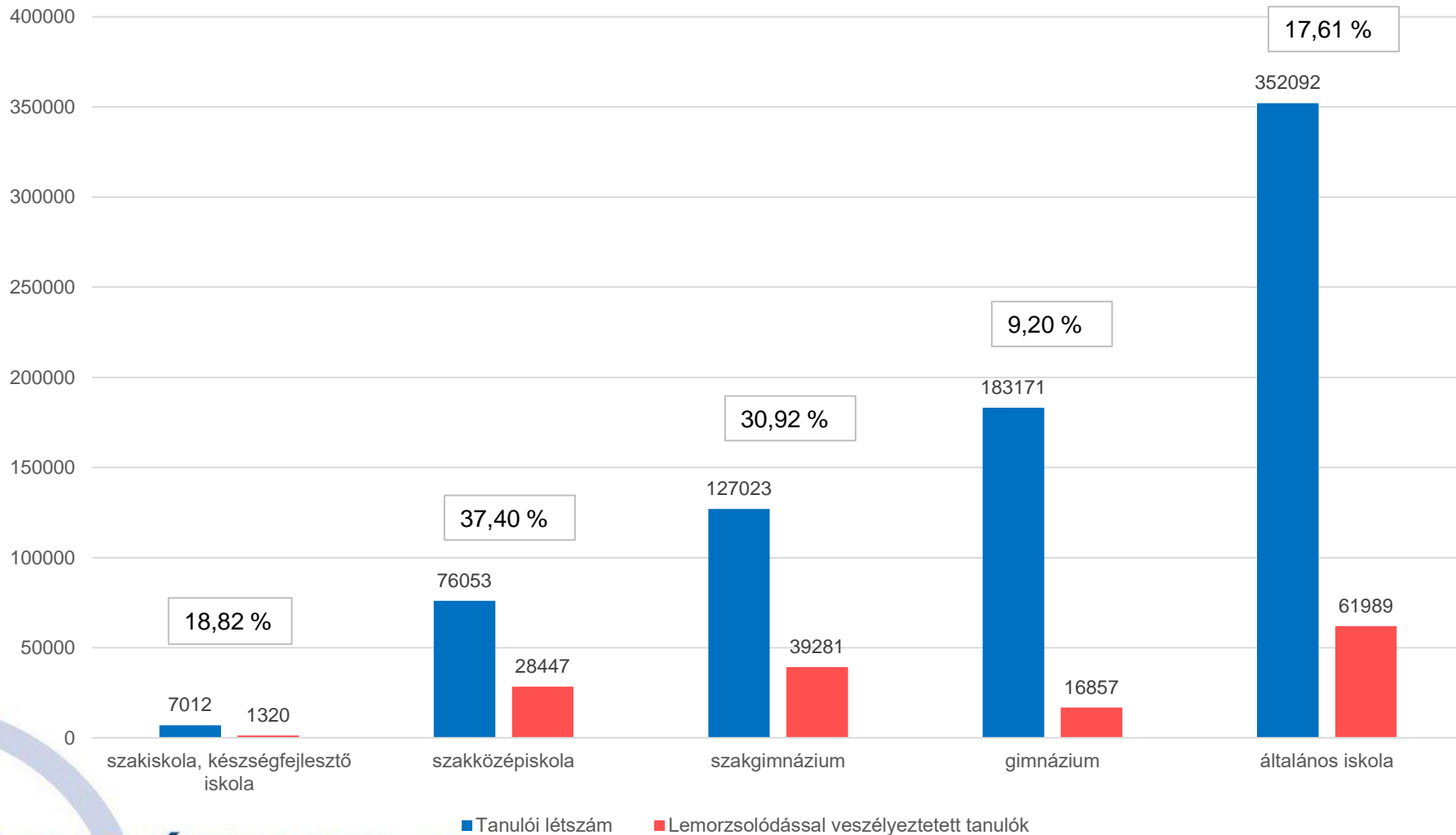

■ Lány ■ Fiú

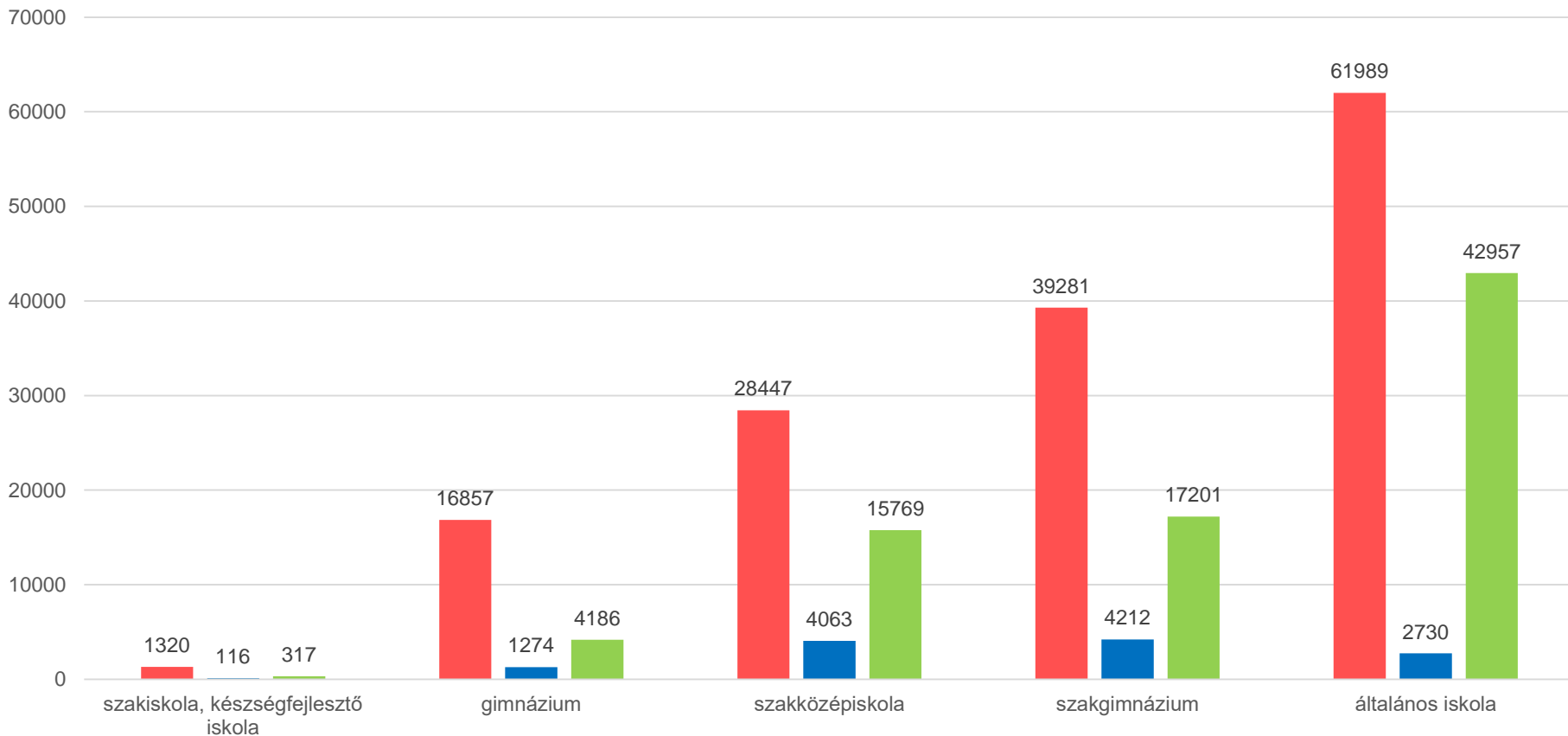
A veszélyeztetett tanulók megoszlása nemenként az egyes megyékben

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya feladatonként

A veszélyeztetett tanulók száma a veszélyeztetettségi tényezők szerint az egyes feladatoknál

■ Veszélyeztetett tanulók

■ A félév értékelésénél, minősítésénél a tanuló tanulmányi átlaga egy félév alatt 1,1 mértékben romlott

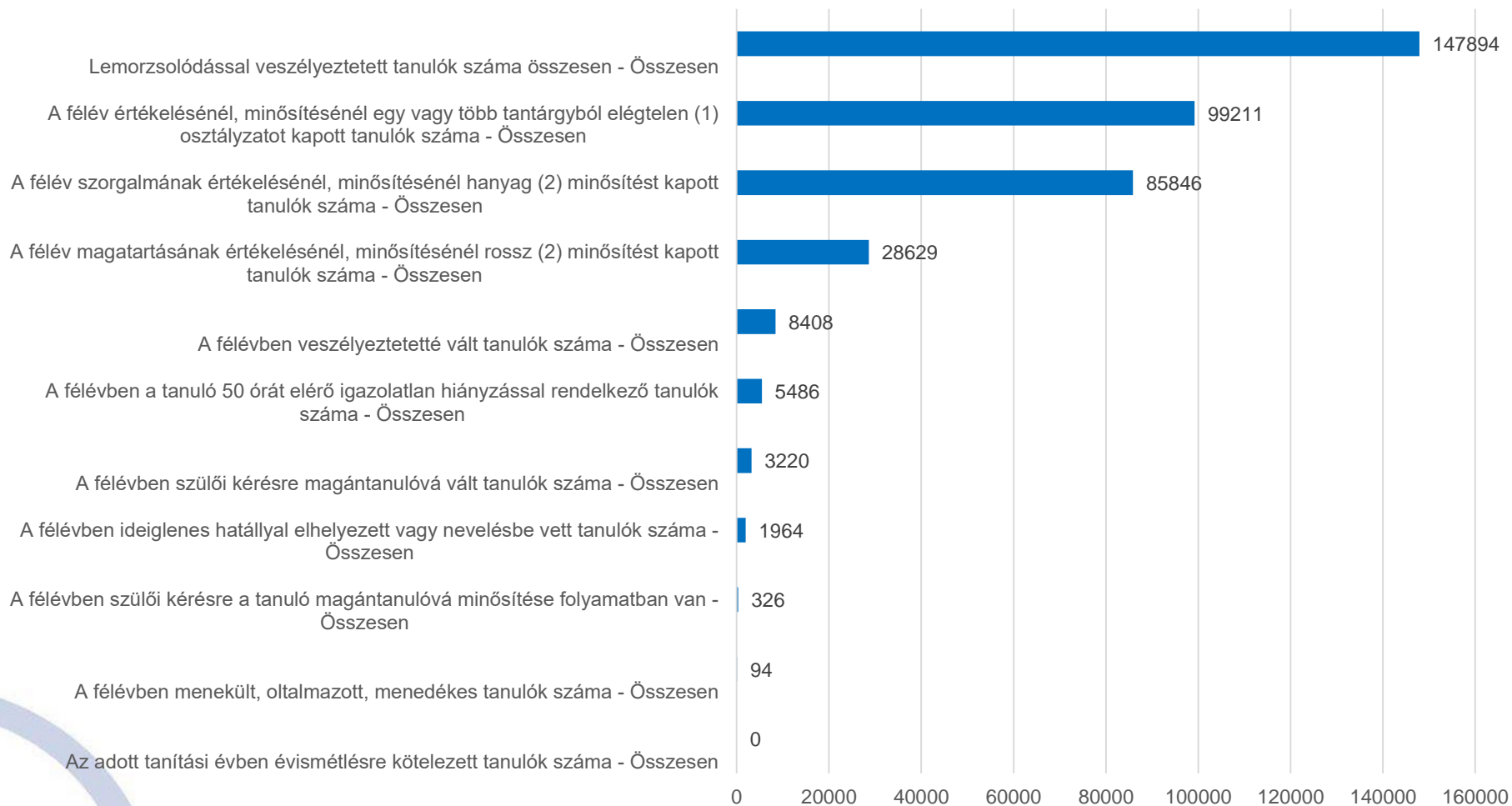
■ A félév értékelésénél, minősítésénél a tanuló tanulmányi átlageredménye nem éri el a közepes(3) szintet ha az alapfokú nevelés - oktatásban vesz részt, és a 2, 5 szintet, amennyiben a középfokú nevelés - oktatásban vesz részt

A veszélyeztetett tanulók száma évfolyamonként, feladatonként

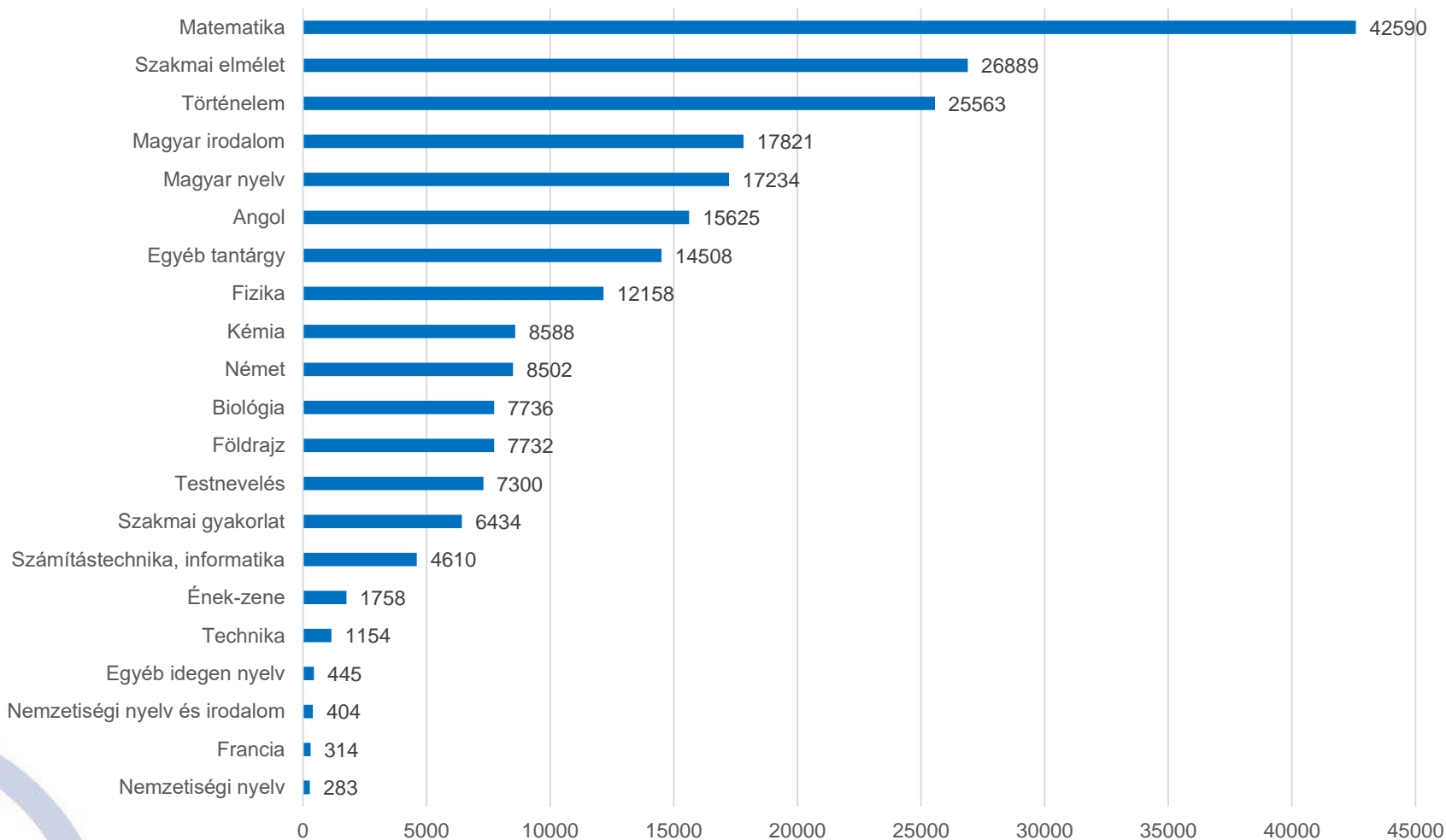
	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
általános iskola	12 185	14 861	19 349	15 594				
gimnázium	28	61	263	385	4 937	4 043	3 914	3 226
szakgimnázium					12 405	9 742	8 964	8 170
szakiskola, készségfejlesztő iskola					814	349	101	56
szakközépiskola					14 027	7 165	5 660	1 595
Összesen	<i>12 213</i>	<i>14 922</i>	<i>19 612</i>	<i>15 979</i>	<i>32 183</i>	<i>21 299</i>	<i>18 639</i>	<i>13 047</i>

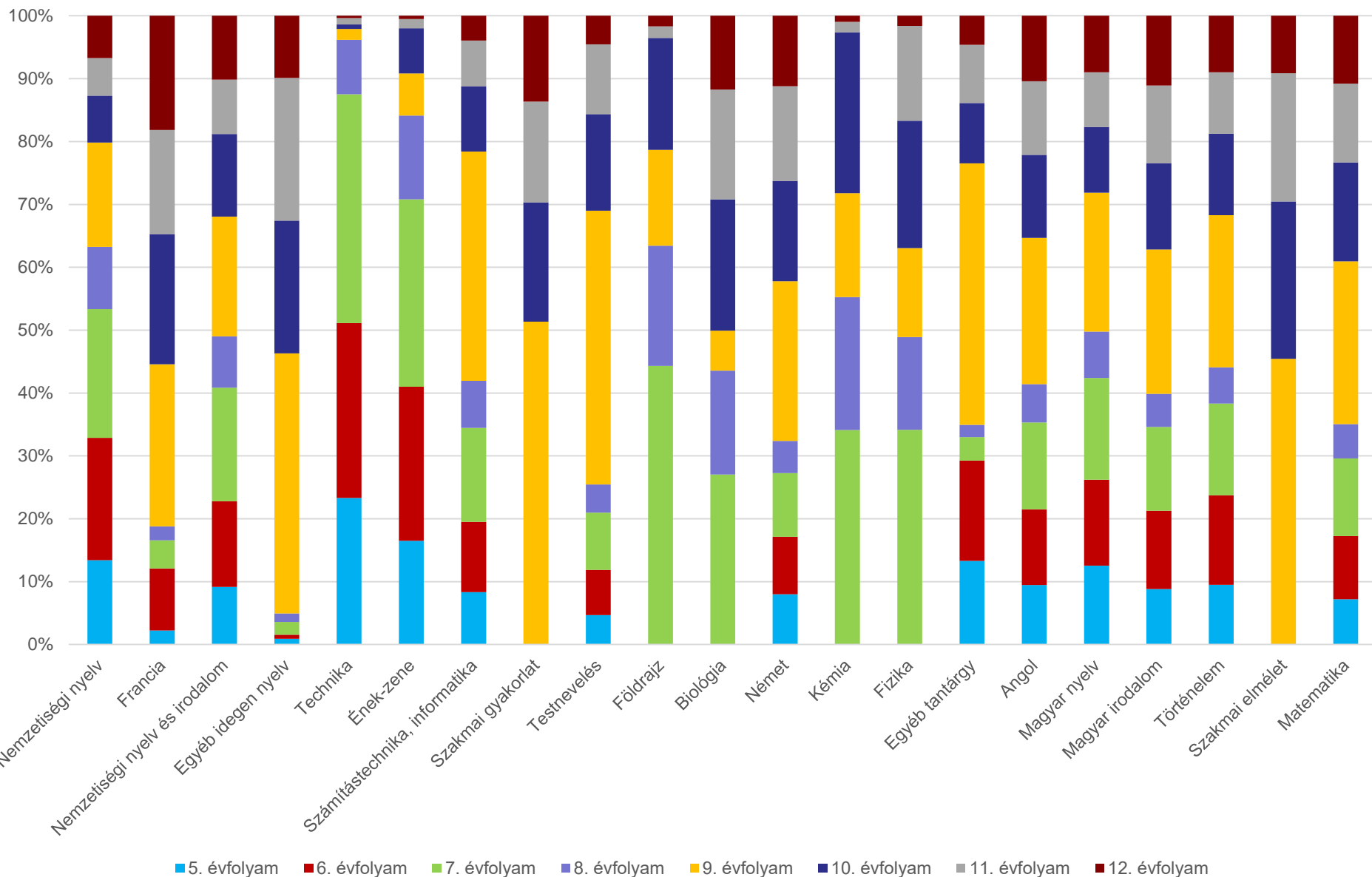
A veszélyeztetett tanulók száma az egyes tényezők esetében

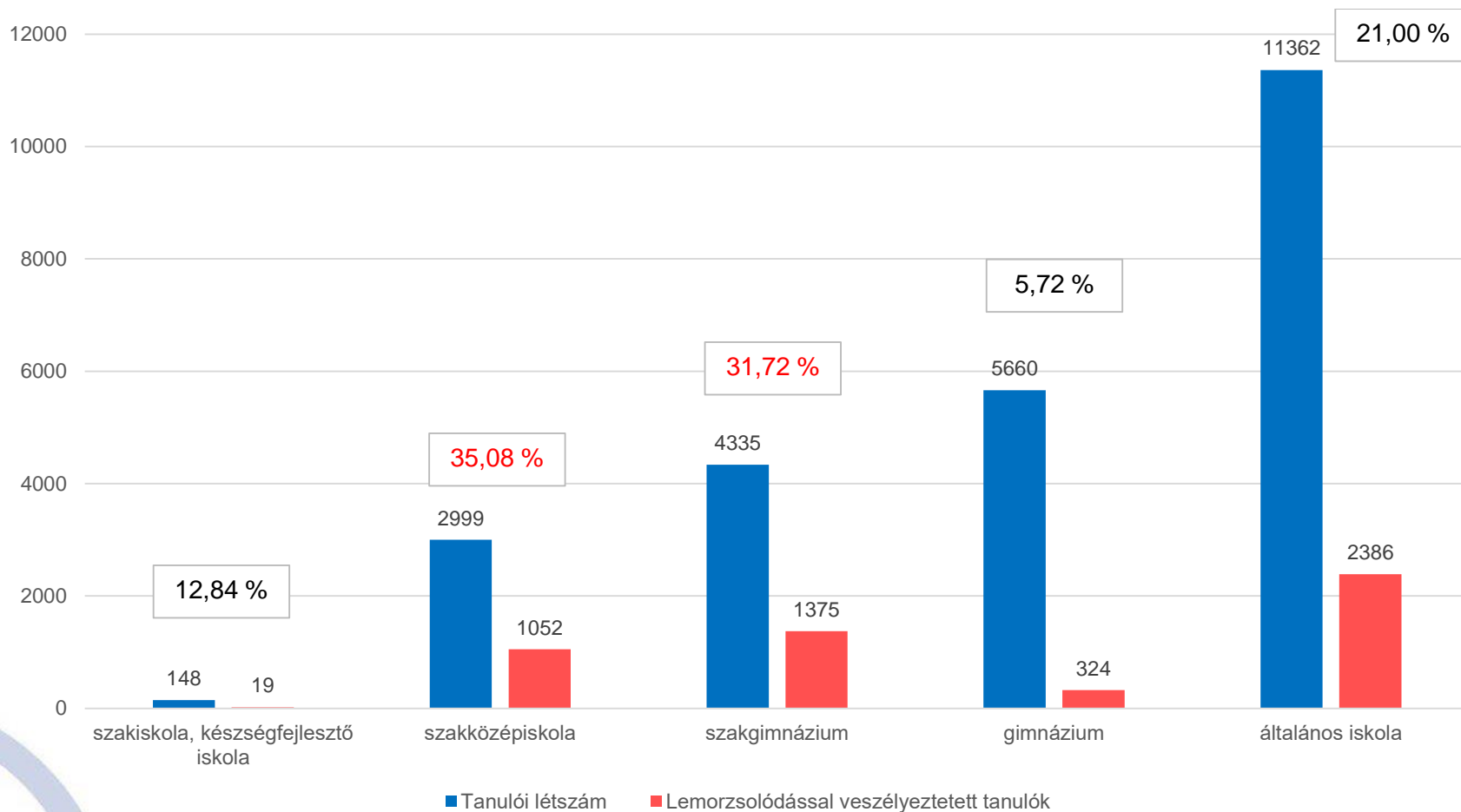
Az egy vagy több tantárgyból elégtelen (1) osztályzatot kapott tanulók száma tantárgyanként

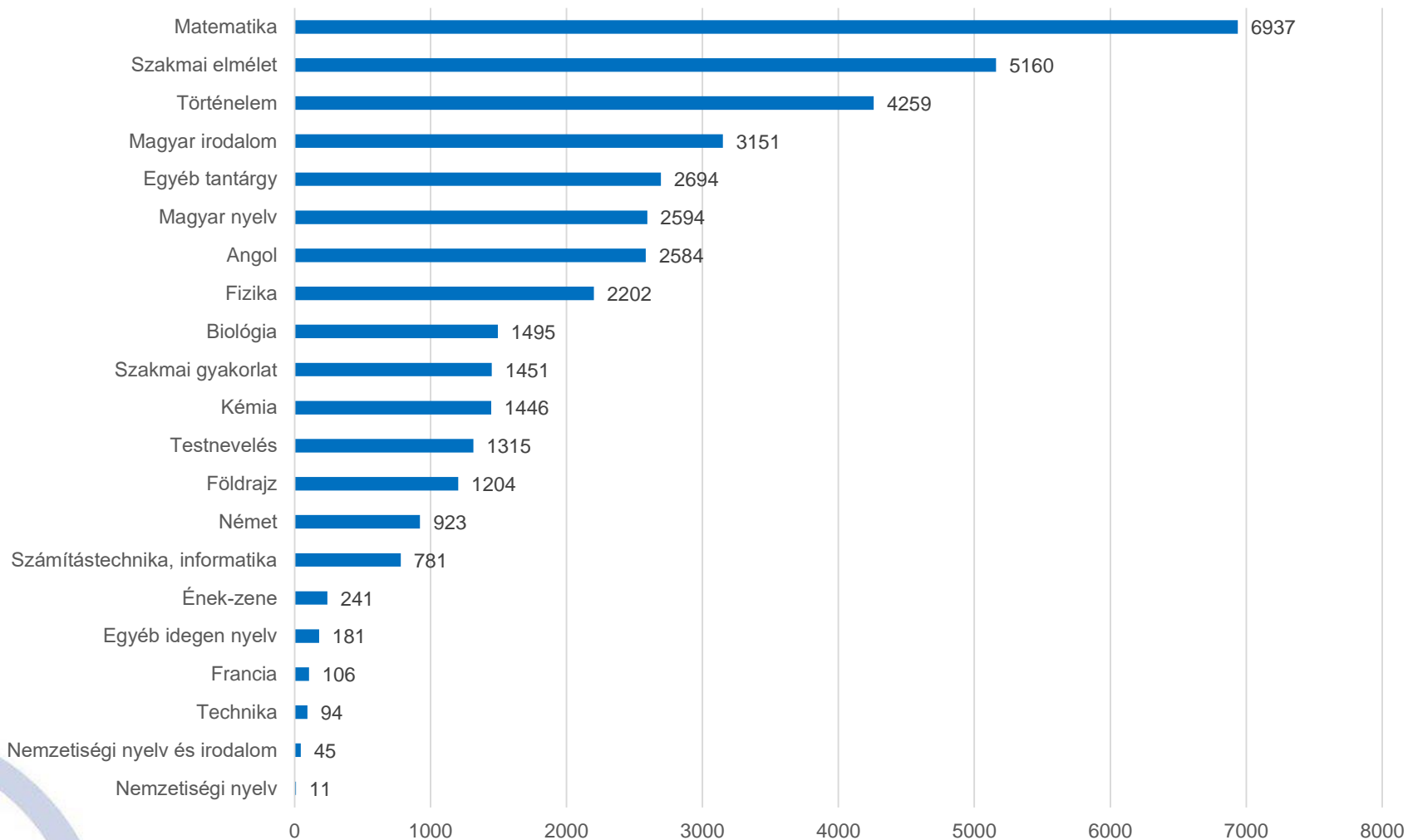
Az egy vagy több tantárgyból elégtelen (1) osztályzatot kapott tanulók száma tantárgyanként és évfolyamonként

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya feladatonként Budapesten

Az egy vagy több tantárgyból elégtelen (1) osztályzatot kapott tanulók száma tantárgyanként Budapesten

Általános hibák az adatszolgáltatásban

- Az érintett feladatellátási hely lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói összlétszáma (s02 sor értéke) magasabb, mint a két fő lemorzsolódási szempontban – közepesnél gyengébb (s04 sor) és romló teljesítménnyel (s05 sor) – érintett tanulók összege;
- a két feltétel teljesülése esetén lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói összlétszám (s16 sor értéke) magasabb, mint az alábontásban szereplő további szempontok (s17-s21 sorok) összege;
- az érintett feladatellátási hely lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói összlétszáma (s02 sor értéke) magasabb, mint a feladatellátási hely október 1-jei állapot szerinti tanulói összlétszáma.

Gyakran ismételt kérdések I.

Mely tanulói körre értendő az iskolai lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerbe történő adatszolgáltatási kötelezettség, kikre vonatkozóan történik adatgyűjtés a programban?

Az adatgyűjtés a nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 37. pontjában meghatározott, lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói körre vonatkozik.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 44/J. §-ban felsorolt szempontokat, és a programban rögzítendő adatokat tehát nem az intézmény összes tanulója nézve, hanem kizárólag a lemorzsolódással veszélyeztetett, és a Vhr-ben meghatározott két fő lemorzsolódási szempontnak megfelelő tanulókra (s03-s04 sor) értelmezve szükséges vizsgálni és tovább részletezni.

A Vhr. 1. § (2) bekezdés 21. pontja, valamint a 44/J. § (1) bekezdés alapján a személyazonosításra alkalmatlan, összesített statisztikai adatokat az iskolai nevelés-oktatás ötödik-tizenkettedik évfolyamán, és a Szakképzési Hídprogramban nappali rendszerű, illetve felnőttoktatást nappali munkarend szerinti oktatásban tanulmányokat folytató tanulókra vonatkozóan szükséges megadni.

Mikor szükséges adatokat szolgáltatni, hogyan kell értelmezni a beszámolási időszakot?

A Vhr. 26/A. § (2) bekezdése értelmében az érintett intézményeknek a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók személyazonosításra alkalmatlan, összesített statisztikai adatait az adott tanév első félévére vonatkozóan február 10-éig, az adott tanév második félévére vonatkozóan június 30-áig kell továbbítani az Oktatási Hivatal számára. Az adatokat az adatszolgáltatási időszak alatt fennálló állapot alapján szükséges megadni.

Gyakran ismételt kérdések II.

Hogyan kell kiszámítani a közepes tanulmányi átlageredményt, illetve az 1,1 mértékű romló teljesítményt?

A tanulmányi átlageredményt a tanuló által az adott jelentési időszakban (félévben) tanult tantárgyak osztályzatainak számtani közepével kell meghatározni, egy tizedesjegyig. A tanulmányi átlageredmény meghatározásakor valamennyi, az adott tanévben, illetve félévben tanult tantárgy osztályzatát figyelembe kell venni. A tanulmányi átlageredménybe a magatartás és a szorgalom értékelése és minősítése nem számít bele.

Intézményünkben egyes tárgyak esetében vagy kizárólag szöveges értékeléssel történik a tanulók minősítése. Hogyan kell értelmezni az átlag számítását ilyen esetben?

Az Nkt. 54. § (4) bekezdése a következőképpen rendelkezik: „A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelésére - jóváhagyott kerettanterv vagy az oktatásért felelős miniszter engedélyével - az iskola pedagógiai programja a (2) bekezdésben meghatározottaktól eltérő jelölés, szöveges értékelés alkalmazását is előírhatja. Ha az iskola nem alkalmazza az (1)-(2) bekezdésben meghatározottakat, de arra iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt szükség van, vagy a szülő vagy a tanuló kérésére köteles a félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezni. Az iskola által alkalmazott jelölés, értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltásának szabályait a helyi tantervben kell meghatározni.”

A fentiek értelmében az intézmény pedagógiai programja, illetve helyi tanterve alapján szöveges értékelés esetén is meg lehet állapítani, hogy az adott értékelés milyen osztályzatnak felel meg, így a tanulmányi átlageredmény és annak romlása ebben az esetben is meghatározható.

Gyakran ismételt kérdések III.

Egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény, EGYMI vagyunk. Bennünket is érint az adatszolgáltatás?

Igen. A Vhr. a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókra vonatkozó adatszolgáltatást valamennyi, az Nkt. 4. § 37. pontjában meghatározott feltételnek megfelelő, 5-12. évfolyamos, nappali rendszerű, illetve felnőttoktatást nappali munkarend szerinti oktatásban tanulmányokat folytató tanulóra kiterjeszti.

A tanuló olyan tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, amely nem szerepel az a03t02 táblában. Mi a teendő ebben az esetben?

Amennyiben a tanuló olyan tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, amely nem szerepel a táblázatban, a tanulót az Egyéb tantárgy mezőben szükséges megjeleníteni. A mezőben a tanulók számát kell feltüntetni, nem a tantárgyak számát, ezért egy tanulót akkor is csak egyszer kell feltüntetni az Egyéb tantárgy mezőben, ha több, a táblázatban nem szereplő, és ezért az Egyéb tantárgyba sorolandó tárgyból kapott elégtelen osztályzatot.

Előfordult, hogy egy tanuló több szakmai elméleti tárgyból kapott elégtelen osztályzatot. Hogyan kell őt feltüntetni az a03t02 tábla s21 sorában?

Tekintettel arra, hogy valamennyi űrlapon, így az a03t02 adattáblában is a tanulók számát, és nem a tantárgyak számát kell feltüntetni, a tanulót akkor is egyszer szükséges megjeleníteni az a03t02 s21 sorban, ha a félévben több szakmai elméleti tárgyból is elégtelen osztályzatot kapott.

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókra vonatkozó statisztikai adatgyűjtéshez kapcsolódó szakmai segédanyagok

OH honlap - Végzettség nélküli iskolaelhagyás menü

https://www.oktatas.hu/kozneveles/vegzettseg_nelkuli_iskolaelhagyas

- Az Oktatási Hivatal és az Emberi Erőforrások Minisztériumának tájékoztatója a korai iskolaelhagyáshoz kapcsolódó jogszabályokról és intézményi teendőkről
- Tájékoztató a lemorzsolódás megelőzését szolgáló beavatkozásokról és a korai jelzőrendszerhez kapcsolódó korai jelző-és pedagógiai támogató rendszer tervezett tevékenységeiről
- A lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató informatikai rendszer fő funkcióinak előzetes bemutatása
- A lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató informatikai rendszer részletes felhasználó útmutatója
- A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókra vonatkozó online adatgyűjtés adattáblái:
  - Adatszolgáltatás a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók létszámáról
  - Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának nyitóadatai [a03t01]
  - Az adatszolgáltatási időszak félévének értékelésénél, minősítésénél egy vagy több tantárgyból elégtelen (1) osztályzatot kapott tanulók száma [a03t02]
  - Az adott tanítási évben évisméltésre kötelezett tanulók száma [a03t03]

Köszönöm a figyelmet!

Lengyel Judit

osztályvezető

Oktatási Hivatal

Köznevelési Nyilvántartási Főosztály

Köznevelési Információs Rendszerek Osztálya

adatszolgaltatas@oh.gov.hu